

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 104/04-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. júna 2004 predbežne prerokoval sťažnosť E. Š., P., ktorou namietal porušenie svojho „ústavného práva na odvolanie“ uznesením Krajského súdu v Trenčíne z 21. februára 2003 č. k. 12 Sd 36/03-6 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. októbra 2003 sp. zn. 1 So 204/03, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť E. Š. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 11. decembra 2003 doručené podanie E. Š., P. (ďalej len „sťažovateľ“ alebo „navrhovateľ“), pričom z obsahu jeho podania a priložených písomností vyplynulo, že sťažovateľ podľa čl. 127 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) namieta porušenie svojho „ústavného práva na odvolanie“ uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej aj „krajský súd“) z 21. februára 2003 č. k. 12 Sd 36/03-6 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) z 29. októbra 2003 sp. zn. 1 So 204/03.

Sťažovateľ uviedol, že: „Na základe lekárskeho posudku zo dňa 21. 9. 1992 som sa stal dňom 7. 10. 1992 dlhodobou zdravotne nespôsobilým na doterajšiu prácu z dôvodu ochorenia vznikajúceho alebo podstatne sa zhoršujúceho vplyvom prostredia v baníctve. Na základe tohto lekárskeho posudku mi bol priznaný odo dňa 7. 1. 1993 čiastočný invalidný dôchodok. Následne na to 26. 6. 2001 mi bola priznaná choroba z povolania – ide o profesionálnu nedoslýchavosť. Dňom 10. 9. 2001 som bol preradený závodnou lekárkou na povrchovú prevádzku. Zo strany Sociálnej poisťovni Prievidza posudková lekárka mi spísala nový návrh na čiastočný invalidný úrazový dôchodok a tu sa stala chyba, pretože zvolili zlý pracovný postup. Nemal vzniknúť nový nárok na čiastočný invalidný úrazový dôchodok, ale mal sa prekvalifikovať môj pôvodný čiastočný invalidný dôchodok formou listu a zápisnice z posudkovej komisie (invalidita čiastočná trvala od roku 1993 a nebol to nový vznik), keď po splnení kritérií došlo ku zmene na invalidný čiastočný úrazový dôchodok. Posudková lekárka ma neoboznámila so skutočnosťami, ktoré vzniknú na základe priznania nového čiastočného invalidného úrazového dôchodku.

Rozhodnutím zo dňa 8. 2. 2002 mi bol priznaný nový čiastočný invalidný dôchodok (choroba z povolania), ku ktorému mi nebolo poslané poučenie k rozhodnutiu, ktoré bolo pre mňa veľmi dôležité z dôvodu, že som od roku 1993 dodržiaval zákonom stanovený pokles porovnateľného zárobku pre splnenie podmienky poklesu zárobku. Tento krok sociálnej poisťovne považujem za účelový, aby dosiahla, že sa nestihnem odvolať v zákonom stanovenej lehote a tým sa zahľadí chyba, ktorej sa dopustili pracovníci Sociálnej poisťovne pri prekvalifikovaní dôchodku ČID. Z tohto dôvodu som sa nemohol v zákonom stanovenej lehote odvolať proti rozhodnutiu zo dňa 8. 2. 2002. Na Sociálnej poisťovni ústredie Bratislava som sa bol osobne informovať na podmienky od ktorého roku si môžem počítať porovnateľný zárobok pre splnenie podmienky poklesu zárobku. Avšak musím povedať, že som nedostal uspokojivú odpoveď, pretože pracovníčka poisťovne mi nevedela sama presne povedať od ktorého roku, lebo si nebola istá či je to rok 1993 alebo rok 2001. Keď som nedostal uspokojivú odpoveď podal som si žiadosť listom dňa 18. 10. 2002 priamo v ústredí podateľne, na čo mi bola listom zo dňa 7. 11. 2002 doručená odpoveď, s ktorou som nemohol súhlasiť, nakoľko ma poškodzovala. Proti tomuto listu som podal odvolanie dňa 26. 11. 2002, kde som žiadal o prešetrenie výpočtu porovnateľného

zárobku k ČIU z choroby z povolania. Na to mi prišla odpoveď listom zo dňa 17. 12. 2002, s ktorou som taktiež nemohol súhlasiť, nakoľko mi bola priznaná z pracoviska razenie kde sa mesačná mzda v tom čase pohybovala približne 16.000,- Sk BRUTTO. Proti tomuto listom som podal odvolanie dňa 7. 1. 2003. Poukázal na to, že priznaním nového čiastočného invalidného dôchodku som bol poškodený na porovnateľnom zárobku podľa rozhodnutia zo dňa 17. 9. 1993 by činil v roku 2002 približne 13.656,- Sk a podľa rozhodnutia z roku 2002 by činil približne 5.932,- Sk, čo je viac ako o 100 % nižší zárobok, teda by fakticky došlo u mňa dvakrát k poklesu zárobku. O týchto skutočnostiach som nebol Sociálnou poisťovňou informovaný. (...) Na základe priznania IČÚ požiadal zamestnávateľ HBP, a. s., Prievidza Okresný úrad práce Prievidza o súhlas na rozviazanie pracovného pomeru z dôvodu, že som poberateľom IČÚ a náhrady mzdy, čo sa nezakladá na pravde. Na základe môjho odvolania zo dňa 7. 1. 2003 bolo konanie na Krajskom súde v Trenčíne, na ktoré som vôbec nebol prizvaný, aby som sa mohol obhajovať. Dozvedel som sa o pojednávaní až po obdržaní uznesenia č. k. 12 Sd 36/03, kde krajský súd odmieta návrh mňa navrhovateľa, ktoré sa nezaoberalo podstatou veci. Voči tomuto uzneseniu som sa odvolal dňa 27. 3. 2003. Následne mi bolo oznámené, že vec bola postúpená na Najvyšší súd Slovenskej republiky v Bratislave. Pojednávanie prebehlo opäť bez mojej účasti a prejednávalo sa len na základe listu zo Sociálnej poisťovne Bratislava zo dňa 9. 5. 2003, kde okrem iného sa píše, že na žiadosť navrhovateľa zo dňa 18. 10. 2002 mi Sociálna poisťovňa v prílohe listu zo dňa 7. 11. 2002 poslala poučenie k rozhodnutiu o priznaní čiastočného invalidného dôchodku, ktoré nedopatrením nebolo zaslané súčasne s rozhodnutím z 8. 2. 2002. Najvyšší súd Slovenskej republiky však nebral do úvahy fakt, že poučenie k rozhodnutiu mi bolo zaslané dňa 7. 11. 2002, s ospravedlňujúcim listom, čo už bolo po termíne možnosti odvolať sa proti rozhodnutiu v lehote 30 dní, čo je napísané v rozhodnutí.

Touto cestou žiadam Ústavný súd Slovenskej republiky o odpustenie zmeškania lehoty odvolania z dôvodu procesnej chyby a o nápravu porušenia mojich ústavných a zákonných práv na odvolanie a o prešetrenie pracovného postupu Sociálnej poisťovne pri prekvalifikovaní môjho čiastočného invalidného úrazového dôchodku a jeho nápravu.“

II.

Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. (...).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej

možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (mutatis mutandis III. ÚS 138/02 a v ňom citovaná ďalšia judikatúra). Inými slovami, ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (napr. III. ÚS 199/02).

Sťažovateľ namietal porušenie svojho „ústavného práva na odvolanie“ uznesením Krajského súdu v Trenčíne z 21. februára 2003 č. k. 12 Sd 36/03-6 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. októbra 2003 sp. zn. 1 So 204/03.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetnou sťažnosťou sťažovateľ napadol tak uznesenie krajského súdu, ako aj uznesenie najvyššieho súdu. Avšak vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd nemá právomoc preskúmať uznesenie krajského súdu, pretože o odvolaní voči tomuto uzneseniu rozhodoval najvyšší súd. Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ústavy (I. ÚS 13/01).

Ústavný súd konštatuje, že zo skutočností, ktoré sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, nevyplýva možnosť porušenia jeho „ústavného práva na odvolanie“, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a sťažovateľ ani neuviedol žiadnu skutočnosť, na základe ktorej by bolo možné usudzovať, že napadnuté rozhodnutie

najvyššieho súdu je postihnuté takými nedostatkami, ktoré by odôvodňovali záver o jeho zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti a v konečnom dôsledku o porušení označeného práva sťažovateľa.

Sťažovateľ v podstate namieta, že zo strany Sociálnej poisťovne v Bratislave (ďalej aj „Sociálna poisťovňa“), ktorá 8. februára 2002 pod č. 540 910 6755 rozhodla o priznaní čiastočného invalidného dôchodku sťažovateľovi od 1. septembra 2001, nebolo umožnené sťažovateľovi odvolať sa proti uvedenému rozhodnutiu v zákonom stanovenej lehote, pretože mu nebolo spolu s rozhodnutím doručené poučenie. Tým bolo porušené jeho zákonné a ústavné právo na odvolanie. Odvolanie (návrh na preskúmanie uvedeného rozhodnutia Sociálnej poisťovne) podal až po doručení poučenia s listom, v ktorom sa zástupca Sociálnej poisťovne ospravedlnil, že mu nedopatrením nebolo poučenie expedované. V odvolaní, o ktorom rozhodoval najvyšší súd, sťažovateľ žiadal aj o odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania. Sťažovateľ v podstate nesúhlasí s právnym názorom najvyššieho súdu a s posúdením skutkového stavu týmto súdom.

Z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že:

„Z pripojeného spisu odporkyne (pozn.: Sociálnej poisťovne) číslo 570 910 6755 bolo zistené, že navrhovateľovi bolo expedované dňa 8. marca 2002 rozhodnutie z 8. februára 2002 číslo 570 910 6755. Toto rozhodnutie obsahuje správne poučenie o mieste a lehote na podanie návrhu na jeho preskúmanie.

Poučenie odporkyne k rozhodnutiu o priznaní čiastočného invalidného dôchodku, ktoré bolo expedované navrhovateľovi so sprievodným listom z 12. novembra 2002 nie je dodatočným doplnením náležitostí rozhodnutia odporkyne z 8. februára 2002 číslo 570 910 6755, pretože toto rozhodnutie obsahovalo náležitosti, ktoré musí obsahovať podľa ustanovenia § 47 ods. 1 a ods. 4 zákona č. 47/1967 Zb. o správnom konaní. Išlo o výklad niektorých zákonných ustanovení a postupu pri zisťovaní nároku na výplatu čiastočného invalidného dôchodku na obdobie ďalších dvanásť kalendárnych mesiacov po uplynutí dvanásť mesiacov od priznania čiastočného invalidného dôchodku podľa § 37 ods. 3 písm. a) alebo písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov. (...) V danom prípade podal navrhovateľ návrh na preskúmanie rozhodnutia odporkyne číslo 570 910 6755 z 8. februára 2002 na pošte dňa 7. januára 2003, čiže po

uplynutí tridsiatich dní od doručenia napadnutého rozhodnutia. (...) Vzhľadom na hore uvedené skutočnosti a citované zákonné ustanovenia, krajský súd rozhodol správne a v súlade s ustanovením § 250p OSP, keď odmietol opravný prostriedok - návrh navrhovateľa, ktorý bol podaný oneskorene. (...) O dôvodnosti návrhu navrhovateľa o odpustenie zmeškania lehoty na podanie opravného prostriedku proti rozhodnutiu odporkyne nemohol prvostupňový súd rozhodovať (či už kladne alebo záporne) pred vydaním rozhodnutia z 21. februára 2003 číslo 12 Sd 36/03-6, pretože navrhovateľ návrh na odpustenie zmeškanej lehoty nepodal spolu so zmeškaným úkonom, t. j. s návrhom na preskúmanie rozhodnutia odporkyne, ktorý podal na pošte dňa 7. januára 2003 (§ 58 ods. 1, veta druhá OSP).“

Podľa názoru ústavného súdu uvedený výklad najvyššieho súdu nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého postupu a rozhodnutia najvyššieho súdu. Preto bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa odmietnuť aj ako zjavne neopodstatnenú.

Nad rámec uvedeného ústavný súd poznamenáva, že nemá právomoc rozhodovať o návrhu navrhovateľa na odpustenie zmeškania lehoty na podanie opravného prostriedku proti rozhodnutiu odporkyne, pričom najvyšší súd sa vysporiadal aj s touto otázkou.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. apríla 2004